

виявилось близьким до нуля. Це свідчить про те, що на думку киян помітних змін щодо вирішення зазначених питань у 2012 році не відбулося. Середній індекс по всім показникам складає -0,072 бали.

Визначення та розрахунок подібного інтегрального індексу та індексів по окремим показникам дозволить проаналізувати динаміку ефективності міської влади щодо вирішення проблем життєдіяльності міста. Система запропонованих показників має бути адаптована для кожного конкретного міста і при потребі розширена.

Література:

1. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” // Відомості Верховної Ради України. – К., 1997.
2. Закон України “Про місцеві державні адміністрації” // Відомості Верховної Ради України. – К., 1998.

Кучера Т.М.,

к.філос.н.,

доцент кафедри філософії ДВНЗ „Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана”

НЕОБХІДНІСТЬ САМОВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Для кожної людини, особливо молоді, важливими є питання самовизначення, самореалізації, пошуку граничних засад сенсу свого життя, його ціннісних орієнтирів. Самовизначення – специфічна форма суб’єкт-об’єктної взаємодії, у якій особистість постає як автентичний суб’єкт духовного життя. Це не просто акт визначення особистістю свого ставлення до тих чи інших життєво смислових орієнтирів, вибору певних ціннісних засад своєї життєдіяльності, а складний, за своєю суттю, процес, що відображає генезис формування самої особистості, принципову зміну характеру її духовного буття, зростання міри незалежності й суверенності. Самовизначення є, по суті, самоствердженням.

Особистість не зможе самореалізуватися, якщо у її свідомості відсутня цілісна картина світу, не сформувалися певні життєво важливі орієнтації, настанови, цінності, тобто – світогляд людини.

Потреба у життєво смислових засадах усвідомлюється не просто як засвоєння особистістю знань про навколишній світ, своє місце в ньому, осмислення сенсу свого буття, духовних цінностей, а й як здатність до продукування нових ідей, знань та цінностей, тобто формування творчого ставлення до розвитку свого духовного світу, свого світогляду. Ця потреба виникає в процесі суб’єкт-об’єктних відносин, предметно-творчої, перетворюючої діяльності людини і пов’язана з внутрішніми процесами регуляції та саморегуляції.

Процес самовизначення в системі „суб’єкт – об’єкт” надзвичайно складний, суперечливий. У відносно спокійні життєві періоди потреба в

усвідомленні сенсу життя не є вираженою, проте вона активно проявляє себе в кризових ситуаціях особистісного і суспільного буття.

Складність, наповненість повсякденного життя людини суперечностями, негараздами, динамізмом та змістовність її існування, неоднозначність емпіричних факторів суспільного і особистісного буття актуалізують дедалі нові й нові питання. Саме до них звертається думкою індивід, як тільки відчуває потребу усвідомити свої найглибші життєві засади і прагнення. А це вимагає пошуку відповіді.

Через сукупність різноманітної інформації потреба як висхідна суперечність виявляє себе в мотиві. В ньому зосереджені внутрішні прагнення – від неусвідомлених до глибоко усвідомлених потреб та інтересів. Мотивація є суб'єктивним відбиттям і проявом потреби як висхідної суперечності, що лежить в основі світоглядного самовизначення особистості. Як правило, вона має „внутрішній” характер і проявляє себе через систему мотивів. Мотивація надає процесу самовизначення характеру осмисленості. Відбувається своєрідний відбір інформації, яка певною мірою задовольняє або ж близька до світоглядних потреб особистості.

У процесі самовизначення мотив здійснює три функції: спонукальну, пізнавальну і смислоформуєчу. Остання постає як головна: саме за її допомогою індивід набуває здатності визначати сутність ціннісної світоглядної орієнтації.

Мотивація як усвідомлена потреба постає у якості системи мотивів, що визначають вибір особистості. Мотивація започатковує складний комплекс процесів відбиття свідомістю дійсності, формування знань, пошук інформації для розв'язання суперечностей, що лежать в основі потреби. Вибирають лише ту цінність, той орієнтир, інтенсивність мотивації яких більша за інші.

Вибір має особистісно-формуєчу і життєво-творчу функцію за умови, що він здійснюється вільно.

Вибір – не просто функція індивіда, це суттєва визначальна характеристика людського буття, людина „вибираюча істота”, тому що індивідуальне, людське в ній формується в процесі дедалі зростаючої можливості набуття духовної свободи, самостійного здійснення вибору життєво важливих орієнтирів і проектів.

Вибір є кардинальним, вузловим моментом творчого пошуку. Він реалізується через оцінку, аналіз, порівняння, надання переваги тій чи іншій світоглядній альтернативі. Альтернативність – одна з найважливіших умов вільного вибору. Вибрати адекватну внутрішнім потребам особистості духовну цінність, світогляд можна лише тоді, коли людина має всю необхідну і достовірну інформацію про альтернативи, адже перевага у виборі на користь однієї з них можлива лише на основі виваженої оцінки, зіставлення різних варіантів.

Можливість вільного вибору реалізується не лише на раціонально-логічному рівні свідомості особистості, а й на асоціативному, емоційному,

інтуїтивному. Емоції, переживання, характер, темперамент особистості відіграють важливу роль у процесі її самовизначення.

Відповідальне самовизначення в духовній сфері, можливість вільного вибору передбачають наявність певних передумов зовнішнього і внутрішнього спрямування, зокрема відсутність будь-якого зовнішнього тиску.

Варто підкреслити, що акт вибору не є одномоментним, це процес постійної активності й пошуку, діяльності свідомості, совісті, волі. Вільний вибір – це вибір, зміст якого не обумовлений чимось зовнішнім, ворожим суб'єктові, а відповідає його внутрішнім переконанням, інтересам, потребам, його совісті.

Самовизначення – це вільний, усвідомлений індивідом, санкціонований совістю вибір ціннісно смислових засад, орієнтирів життєвої концепції та визначення на цій основі позицій власного буття. Теоретична і практична значущість питання про сутність і механізм процесу самовизначення особистості зумовлена потребами гуманізації суспільного буття, розв'язання суперечностей між людиною та суспільством, людиною і людиною, людиною і природою, між існуванням і сутністю.

Лановенко Ю. І.,

к.п.н., доцент,

кафедра педагогіки

Академії муніципального управління

ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ БАЧЕННЯ ПСИХОДІАГНОСТИКИ

У історії розвитку будь-якої науки існують закономірні періоди підйому і спаду. Вони обумовлені як логікою розвитку самої науки, так і історичним моментом, становленням або перетворенням суспільства. В даний час можна говорити про інтерес, що все збільшується, до практичній психодіагностиці (про це, крім усього іншого, свідчить величезний ринок психодіагностичної літератури).

Інтерес до психодіагностики майже завжди зв'язувався з природною для людини потребою пізнати саму себе. В історичні переломні моменти, коли життєві цінності, що довго служили зовнішніми опорами й орієнтирами, утрачають сенс, замінюються іншими, увага людини до свого внутрішнього світу, як основи душевної рівноваги і психічного комфорту, неминуче зростає. У сучасних умовах людина усе частіше змушена задавати собі питання: «Що я є?», «Що я можу?», «Де я придатний, а де - ні?». Ці питання однаково актуальні для чоловіків і жінок, для молодих і пенсіонерів. Виникають вони, як правило, при виборі професії,